

24
P. n. Knjižnica Zg. de. za S. S.
Maribor
Koroška c. 10
(Polen. ul.)

Politična v državi SHS pavlatrana.

Naročnina lista: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četr let K 30—, izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se začetinsko po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročila, avanse in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poznamena številka stane 1 kruno.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoreti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so pošlino proste. — Telefon št. 220.

23. številka.

Maribor, dne 28. februarja 1921.

Letnik XIII.

„Dobrote“ naše vlade.

Klerikalizem je na tleh v prahu, klerikalcem je odklenkalo za vedno — napredni elementi na vladi itd., je pisano in se še ponaša danes demokratiško časopisje.

Komaj pa je dvignila SLS glavo proti ranim „dobrotam“, s katerimi se nas začeli „obsipavati“ naši demokratiški prijatelji s svojih vladnih prestolov, že so dvignili „zmagoviti“ liberalni huronski krik po celi Sloveniji: Država s policijo in cenzuro na krov, na boj z inkvizicijo proti klerikalcem, ki rovarijo proti državi (v istini se le samo branijo demokratiških „dobrot“), da jim zamašimo nasilnim potom usta, da ljudstvo ne izve našega skoznaskoz koruptnega početja, ki je najnevarnejši državni rovar ter škodjivec ljudstva!

Po politično uničenih klerikalcih, lopati z bajoneti žandarjev in cenzuro — sramota!

Nas boj nikakor ni naperjen proti državi, katero smo gradili ravno mi, ampak proti delu in početju raznih demokratiških ministrov, ki nima o v težkih časih naše državne udržitve drugoga dela, nego korobačiti politično „premagan“ SLS in katolicizem, ki je napram pravoslavju in muslimanstvu v znatni manjšini.

Da bo pa javnost vedela in pregledala naš boj proti demokratiškim dobrotam izpod v tem oziru darežljivega Pašičevega kabineta, hočemo v naslednjem nasteti, proti komu je bila naperjena naša borba.

Že dva meseca krmarijo radikali in demokrati osrednjo vladno ter konstituantno. Dvomesечно delovanje Pašičeve vlade, kateri velja naš boj kritike in opozicije, lahko označimo v par stavkih:

Demokratiško radikalna vlada nam je prinesla po večtedenskem oporekanju „blagoslov“ oktoidranskega poslovnikar in unikum vseh demokratiških držav — prisego!

Za vsiljeno mano poslovnikar ter prisego, ki nam nista teknila, je pridravel hudournik vladnega ustavnega načrta, kateremu se ni ustavljal samo naš avtonomističen načrt, ampak še drugih 10. Markovičev hudournik je preplaval vse druge mu več ali manj nasprotno, a le samo Jugoslov. klub je proti državi, ki je enako kot druge opozicijske stranke predložil načrt pokrajinske samouprave in odklanja. Je dokaj bridko preizkušeno „dobroto“ centralizma.

Pašičev kabinet nam je tudi privedel ujedinenju razodel, da nismo Jugoslavi, ampak „Kraljevine SHS“ z državnim grbom treh ščitov in enega polumesca. Teza radikalnega žegna nismo kritikovali samo mi, ampak tudi vladni faraoni demokrati.

Z razdelitvijo ravnokar navedenih dobrot so bili Pašičevi ministri tako zaposleni, da niso mogli vršiti svojih poslov sami, ampak so si privzeli za brisanje ministrskih ročnih srag še mastno plačane pomočnike, ki bodo odslej pomagali „blagosloviti“ Kraljevino SHS.

Ravnokar našete „dobrote“ so rosile iz Beograda po celi kraljevini in se je borila proti njim celotna opozicija in ne samo „črna roka“ Jugoslov. kluba.

Pri SHS vladnih „dobrotah“ pa se je spomnila gos oda na beograjskih ministrskih stolicah še posebej Slovenec in jim skazala posebno milost liberalizacije višjega šolskega sveta in predsedstva deželne vlade, ki na uga ja samo stranki treh mož, skoro 90% Slovencev pa je proti temu „blagoslovu.“

Da bi pa ne uživali „dobrot“ demokratizacije samo odrasli Slovenci, ampak tudi naša mladež, jo hoče popraviti minister prosvete Pribičević v raj protiverskega, posurovelega, mo-

Resen klic Orlom in izobraževalnim društvom.

Inkvizijska doba, s katero nam grozijo hrvatsko-slovenski demokrati z beograjskega prestola, mora posteti za našo krščansko mladino, kateri je predvsem namenjeno beograjsko vladno otrovanje, čas neumorno vztrajnega dela za ukrepitev ter poglobitev kat. krščanske ideje.

Pribičevićeva sokolizacija šolstva bodi resen klic našemu vrlomu orlovstvu, da treba v tej dobi preganjanja katoliške misli podrobno izvesti od vas do vasil od hiše do hiše od posameznika do posameznika to, kar nam je vili v mlada navdušena orlovska srea lanski tabor, ko niti sanjali nismo, kar preti od najvišje strani našemu mlademu — a močno razvitemu Orlu.

Sole hočejo posokoliti; naša mesta, trge, vasi in hiše pa moramo v tej zagroženi nam dobi mladinske inkvizicije povrniti, kar bo v ukrepitev katolicizma, poglobitev res svobodne državne misli in ukrepitev slovenskega naroda, ki je in ostane katoliški, kajti le kot tak bo tudi prednjačil glede kulture med srbskim in hrvatskim bratom.

Naša orlovska mladina se mora zavedati, da je Pribičevićev napad sokolizacije naperjen proti njej in njemu naraščaju. Ta zavest protikatoliškega napada mora prešiniti mlade orlovske duše, da se bodo zavedle, da se kot katoliško bojna četa pozvana na plan boja — ne s surovo pestjo po vzgledu Sokola, ampak dela — razširjenja orlovske ideje, Saj Sokol gnezdi pri nas na Slov. Stajerskem po mestih in trgih; vas in kmet ga niti ne poznata, če pa sta enkrat pogledala v njegovo gnezdo, se ga ogibljeta in varujeta.

Ker doslej Sokol ni mogel okrožiti vasi in kmetov, naj sedaj v dobi mladinske inkvizicije na novo prekvasi in mladostno navduši za katolizem jedro in up našega naroda: vas in kmetjsko mladež — Orel!

Kar je mestno in trško versko in moralno pokvarjenega, bomo v dobi kulturnega boja težko ozdravili, lotimo se neukuženih, katoliško zdravih krajev: vasi in kmeti! Prodiranje orlovstva v vas, v sree in telo kmetjsko poštenih fantov in deklet to bodi boj Orla v času prehodnega časa nasilnega divjanja sokolizacije. S sile in s pritiskom od zgoraj tudi Pribičević in vsi njegovi Sokoli ne bodo dosegli nič trajnega, ker si bodo mogoče naropali nekaj mladih teles, a ne bodo vgrabili mladih kmetjskih duš. Sokol se ni in se ne bo polastil po jedelskih mladih sre, naj jih pridobi in trajno osvoji Orel s svoje versko in kulturnosno milino katolicizma!

Drugi klic, katerega narekujeja od beograjske vlade zagroženi „kan-

ralično propalega, popivanju udanega sokolstva. Kdor se protivi tem mladostnim nebesom, je protidržavni element, kdor piše proti sokolizaciji, zaje cenzuri, kdor sviri na priznici starše pred strupom sokolstva, tega lahko ovadi vsak postopač radi kršenja kancelparagrafa, katerega že ku jejo v beograjski kovačnici.

Zadnji blagoslov vojske zoper ruske bolševike pa nam prinese najbrž iz Pariza in samega Londona g. minister za trgovino dr. mili Lojze Kukovec.

Ravnokar našete je bilo kritizirano v konstituitanti od vseh strani, po vseh listih in torej tudi v naših.

Konstituanta ni protidržavna, drugo časopisje ni nevarno državi, le mi že davno ob tla pobiti klerikalci smo protidržavni rovar, ki spada pod cenzuro, pod kancelparagraf in bo menda edino še dober v hrano — kanonom!

celparagraf“ in časniška cenzura, pa velja našim izobraževalnim društvom.

Naša Ljudska stranka je edina od vseh drugih političnih struj, ki se lahko upira glede političnega prepričanja na neomejeno skalo izobraževalnega dela, katerega so vršila in ga bodo naša izobraževalna društva vršila.

Političen uspeh samostojnežev, socialistov in demokratov je pozidan pri nas v Sloveniji le na agitacijo, prazne obljube in hujskanje pred vsakimi volitvami.

Edina Ljudska stranka si je potom izobraževalnih društev tekem deset in desetletnega dela znala vzgojiti značajne politične skale iz mladostnih pa tudi odraslih vrst.

Bo morda nastopila, vsaj napovedana nam je doba, ko bo moral duhovnik na priznici obmolkniti s svarjenjem pred versko nravnimi političnimi zablodami, ko bo naše katoško ča opisje pobeljeno, ker šiba versko, državo in narodokvarne vladne ukrepe demokratov. Vsa ta dvojna inkvizicija nas morda čaka, a kljub temu nasilju bodo ostale proste roke in jezik voditeljem izobraževalnih društev. O čemur se ne bo smelo govoriti v cerkvi in ne razpravljati po listih, o tem se naj pouči naš kmet v izobraževalnem društvu.

Ce je bil kedaj čas, je gotovo sedaj, da stopi na plan s potrjeno silo naša dokaj razširjena Krščansko socialna zveza potom izobraževalnih društev.

V dobi kulturnobojne inkvizicije se morajo na novo preroditi vsa naša izobraževalna društva in organizacije, da bodo nadomestila in preprečila s svojim delovanjem to, kar se menda ne bo smelo šibati javno.

Demokrati so začeli grozeče vheteti bli „kancelparagrafa“ in cenzure, naša obrana napram takemu nasilju vkomaj osvobodeni domovini bodi „kancelparagrafa“ in cenzure prosto delo po izobraževalnih društvih v mestih, trgih in vaseh.

Tega, kar smo si ohranili pod najhujšim pritiskom germanske pete, izobraževalnih organizacij namreč, ne morejo prisiliti k molku niti ščke, kot je g. demokrat minister prosvete Svetozar Pribičević!

Inkvizijska doba: sokolizacije, kancelparagrafa in cenzure bodi nam katoliškim Slovincem klic: Orel naj varstveno zakrilati nad našo še duševno neokuženo deželo, izobraževalna društva naj drže neomejeno politično prepričanje naših obilnih pristašev!

Dobi preizkušnje se bližamo, izkazimo se kot sinovi katoliško slovenskih očetov, da bomo po gotovo kratki dobi kulturnega boja postli prosti tudi kot jugoslovanski katolčani!

Jugoslovanski klub za delavstvo.

Član Jugoslovanskega kluba poslanec Martin Krajinč je stavil v zadevi državne cinkarne v Celju, katera je ustavila obrat in odpustila delavstvo, na ministra za šume in rude dr. Križmana sledečo interpelacijo.

Na drž. cinkarni v Celju se je 5. februarja t. l. ustavilo delo in odpustilo iz službe okrog 200 delavcev, ki so sedaj v sredi zime brez dela in zasluzka, pri čemer je najhujše, ker so odpuščeni delavci večinoma družinski očeteje. Ker je v naši državi cinkarna v Celju edino podjetje te stroke, bi imela, ako bi bila razumno preurejena, le o bodočnost. V korist državi in ljudstva bi bilo, ako bi zopet začela z obratom. Predvsem bi se morala odpraviti izvozna carina za njene izdelke, odpraviti uvozno carino za potrebne stroje in sestavne dele, znižati bi

se morali železniški tarifi za potrebne surovine na najnižjo mero, revidirati bi se morale mezdne razmere in končno bi bile nujno potrebne enkratne investicije in popravila. Dokler se pa to ne izvrši, bi naj dobilo delavstvo izdatne podpore, zlasti delavci, ki so družinski očeteje in vdove. Prosim g. ministra, da se to izvrši ter zajedno s tim, da se mene, oziroma Jugoslovanski klub o tem obvesti.

Kmetijsko šolstvo v Sloveniji.

Članska „Nova doba“ poroča v svoji 24. številki o preureditvi kmetijskega šolstva v Sloveniji. Sadjarsko in vinarsko šolo v Mariboru nameravajo preustrojiti v višjo kmetijsko šolo, za Mursko polje in Prekmurje bodo pa ustanovili novo kmetijsko šolo, vsled česar zaenkrat odpade načrt glode ustanovitve kmetijske šole pri Veliki Nedelji, zlasti še ker dela nemške vi-težki red, kot lastnik grajščine razne težave. Toliko „Nova doba“. Ker nas vprašanje kmetijskega šolstva naravno zanima, bi želeli ugotoviti vzroke, ki je prisilil vladne kroge k preustrojitvi mariborske vinarske šole. Omenjeni zavod je bil leta 1905 zgrajen v namen, da si v njem pridobijo slavo posestnikov potrebno teoretično in praktično znanje za poznejšo življenjsko dobo, ko prevzamejo posestva svojih staršev. Temu primerno je bilo zgrajeno poslople, in tudi učila, knjižnica, inventar, gospodarska poslopja itd. se je svojčasno nabavilo oziroma uredilo tako, kot je pač najbolje odgovarjalo namenu in cilju šole. Pod vodstvom ravnatelja Zweiller-ja je ta zavod briljiral. Gojenci-absolventi, ki so ga zapuščali leto za letom, so bili ponajveč posestniški sinovi, ki so se res vsestransko izobrazili in delali v življenju zavodu čast.

Vsako, ki ima smisel za kmetijsko šolstvo, mora z gotovostjo uvideti, da je ta zavod za naše vinorodne kraje neprecenljive vrednosti. Kam naj pošilja je posestniki (posebno iz vinorodnih krajev) svoje sinove-naslednike, ako ukinejo to edino šolo v Sp. Stajerju in jo spremenijo v višjo kmetijsko šolo? Stvar izgleda neumljiva in vendar je jasno, da hočejo gotovi krogi doseči s preustrojitvijo omenjene šole le eno: ustanoviti par novih profesorških korit za razne talirane strokovnjake in ustanoviti zavod, na katerem naj bi razni študenti, ki niso imeli na gimnaziji sreče, dobili tisto površno teoretično „izobrazbo“, ki naj bi jih usposabljal za državno službo. Prot temu bomo zavzeli primerno stališče, ker mislimo, da mora zavod služiti predvsem potrebam našega obmejnega kmetijstva. Stališča, da naj bi se zavzemali za ustanovitev nepotrebnega „pohajkovališča“ za izprijeno di-jaštvo, ne bo odobral nihče iz vrst naših kmetov.

Ako se mislijo resni ekonomski posvetiti višjemu skemu študiju, jim je poljedelska fakulteta v Beogradu vedno odprta. Slovijo srednje šole za kmetijstvo pa imamo razentega tudi v Križevcih na Hrvatskem, ki zadostajo popolnoma našim potrebam.

Pomisliti je treba, da stane državo preustrojenje takega zavoda velikanske svote. Nabaviti bo treba učila, stroje, knjige itd, ki jih zavod sedaj nima. Podčati bo treba strokovnjake s primerno kvalifikacijo, katerih še danes nimamo, ker nam jih bo prinesla še-le poznejša generacija.

V podrobnosti se ne bomo spuščali, ker bi postala stvar nezanimiva. Pribijamo pa ponovno: ustanoviti si višjo kmetijsko šolo kjerkoli, vinarsko in sadjarsko šolo pa pustite popolnoma v miru. Sota je bila zgrajena za povzdigo našega vinogradništva. Svojo nalogo je do današnjega dne vršila v dobrobit kmetijstva in tako jo naj vrši tudi v naprej.

Naše poslance prosimo, da zavzamejo v tej zadevi svoje odločne stališče, ker gre za interese km. št. ljudstva, ki jih hočejo gotovi ljudje izgravirati v svoje namene!

Politični pregled.

JUGOSLAVIJA.

Ustavni odbor se je pečal na svoji zadnji seji z 19tim členom ustave, ki govori o državljanstvih pravicah in dolžnostih, o členu 20, ki priznava pravico izstopa iz državljanstva, o členu 21, ki naglašča pokorščino državljanov napram zakonu. Vršila se je še razprava o členih 22 do 28, ki so bili vsi sprejeti.

Poleg ustavnega odbora pa deluje v Beogradu tudi slavna Pašičeva vlada, kateri so dokaj pri srcu: radičevci, Ljudska stranka in Narodni klub. Osrednja vlada kuje najostrejšo naredbe napram ravnokar omenjenim strankam, da se ohrani pri življenju vladni centralizem. Prvi udarec radikalno demokratskega korobača bo zadel časopisje in zborovalno svobodo omenjenih političnih vjatali o naredbah proti neljubim jim struj, Pašičevi ministri so že razprastrankam.

Delovanje ministrskega pred sednika Pašiča obstoji v neprestanih pogajanjih z muslimani in zemljoradniki. Vladno časopisje vedno razglašava v svet: Muslimani stopijo v vlado? Drugi dan pa zopet: r zemljoradniki se je pobotal Pašič, zemljoradniki gredo v vlado.

Samostojni kmet dr. Vošnjak ne bo samo minister, ampak bo imenovan zastopnikom naše države v Varšavi. Dosegel bo, kar hoče, samostojno bo pa pokazal figo!

Jugoslovanske vojaške in civilne oblasti so zasedle pod vodstvom generala Maistra na slovesen način minulo soboto logaško ozemlje. Osvobojeno prebivalstvo tega ozemlja nad 7000 po številu, je sprejelo naše oblasti pristréno prijazno z nebrotj zastavami na zunaj, z navdušeno zavestjo trajnega osvobojenja pa v srcu.

ITALIJA.

Toliko se je govorilo in pisalo o volitvah v Juljski Benečiji, ki bi se imele vršiti že kot prvi teden v aprilu. Kakor pa doznavamo iz teh krajev, bo vlada volitve v teh krajih gotovo odgodila, ker se še sedaj niso izvršile niti predpriprave za te volitve.

Požigi in divjanje laških fašistov ter puntarski pokreti poljskega delavstva se nadaljujejo. Nad Provincijo Puglija je vsled punta poljskih delavcev proglašeno obsedno stanje in preki sod.

RUSIJA.

Protiboljševiški pokret se vedno bolj širi po celotni Rusiji. S protiboljševiškim pobunam je začelo delavstvo v Moskvi radi slabe prehrane. Od delavstva se širijo punji na vojno jastvo, ki odreko pokorščino sovjetom. Sovjetska vlada se trudi, da zatrti te delavsko vojaške revolte s streljanjem človeških vrtev, opirajo se na boljše vrvikom najbolj zvesto vojaško bataljono.

Politična poročila.

POLOŽAJ BEOGRAJSKE VLADNE. Muslimani se močato drže. Od svojega avtonomističnega stališča nikakor nečejo odstopiti. Ker pa niti g. Pašič ne popušča v tem oziru, je spozrazum tudi z njimi nemogoče. Muslimani ostanejo tudi nadalje v opoziciji in bodo podpirali politiko Jugoslovanskega in Narodnega kluba. Tako pa ostaja položaj tudi nadalje nespremenjen. Zelo malo upanja je, da bi vlada mogla utrditi svojo pozicijo v plenumu. Nasprotno, vse jasnejše se pokazuje, da bodo ustavo pisali drugi faktorji. Dogodki, ki se kot črni, zlovesčiji oblaki zbirajo na vzhodu in na zapadu, groze zadeti — posredno ali neposredno — tudi nas. Poslanci bodo odšli domov, za mladino pa bo preskrbljeno drugje. Potem pa pridejo volitve in z njimi novi ljudje, užajmo pravi, rodoljubni Jugoslalani. To je še edina tolažba.

p VLADA TRDNO STOJI . . .

(piše „Naprej.“) Iz Beograda nimamo drugih političnih poročil, kot dnevni Pašičeva pogajanja z muslimani in z zemljoradniki. Ta vladna mešetarije Pašiča je že tako neverjetna, da je sploh več ne verjamemo. Kako bodo šli muslimani s centralistično vlado, ko vendar odločno zahtevajo avtonomijo. Ako pristane Pašič na avtonomno Bosno, mora tudi na samoupravo Slovenije in potem smo itak vsi poč vladnim klobukom. Edini, ki bi se še dali od vlade preslepiti in zapeljati, bi se bili slovenski samostojneži, kateri mika radovednost po toloti doslej neokušenih ministrskih stolčkov. Vedar en Vošnjak minister več ali man ne bo podaljšalo Pašiču vladnega življenja. Za neuspešni pogajanj Pašiča bomo dobili poročilo o njegovi boleznini . . . Pogajanja in bolezen — to sta dva trdna stebra Pašičeve vlade na katero so demokrati tako ponosni. Gotovo in resnično je samo eno, da bo brz ko brz dospela iz Beograda politična vest, da je pred zopetnim se stankom konstituante zadel Pašičev kabinet kap!

p IZ ZBOROVANJA MARIBORSKIH NAPREDNJAKOV. Kakor znano, so priredili mariborski naprednjaki v Narodnem domu protestno zborovanje proti „gibanju“, ki je postalo za našo državo „nevarno“, kakor so to povdarjali v svojem trobilu in v lepakih. Shod je otvoril duševni oče mariborske demokracije, prof. Voglar — mož je kar uvodoma povedal, da je „klerikalizem“ zlomljen in da so izšli demokrati iz volilnega boja kot zmagovalci. Povedal pa ni, da so bili demokrati izvoljeni s srbskimi glasovi, in da je odklenkalo na Hrvatskem in v Sloveniji pravzaprav demokratom. Nato je povzel besedo bivši poslanec Gjuro Džamonja. Govoril je veliko in zabavljaj se več, povedal pa ni ničesar. Svojim backom je ogrel obrabljeno pravljico o blagoslavljanju avstrijskega orožja in pri tem pozabil, da je kito to naročilo avstrijskih oblasti. A francoske duhovščine, ki je tudi blagoslavljalorožje zaveznikov, ni omenil, ker bi sicer bil zagrešil svoj cilj: postaviti slovenski „klerikalizem“ na „sramotni oder.“ Govornik je med drugim izustil nesramno trditev, da je duhovščina rade volje oddajala zvono avstrijski vojni upravi. V svojem napiljenem govoru je udrihal po Orlih, majniški deklaraciji, dr. Laginji, dr. Korošcu ter zapel liberalnemu sololstvu svoj labudji spév. Ko je končal svoj „znameniti“ govor, je bil preričan, da je po svojih močeh pobil: klerikalnega lintverja. — Drugi govornik, narodni socialist Vahtar, je v imenu „ciocambuli“ strančice strastno udrihal po državo uničujočem klerikalizmu, ga slikal v temnih barvah in se slednjim popolnoma pridružil nazorom demokratov. Za junaški čin ga je odškodovalo občinstvo z burnim odobravanjem. Mož je veselilo udrihanje po lintverju in se ni bilo čuditi fanatičnemu govoru, s katerim je revček razkril vso nedoslednost takozvanih ciocambulijev, nekdanjih demokratkih sinčkov, ki so se znašli s svojimi ččeti v skupnem objemu. G. Vahtarju smo pa celo hvaležni za njegova izvajanja, katerim bomo prihodnjič posvetili nekaj več pozornosti. — Kot tretji je nastopil v imenu advokataov zmernih zmožnosti sam dr. Lipold. Po vzgledu Džamonje je tudi on pohvalil solkolstvo, ki je po njegovih anzorih poklicano, zbrati v svojem okrilju vso mladino Jugoslavije. Ker so njegovi bratci vedeli, da bo leha mož kot govornik, so postavili njegovo kvasenje na zadnje mesto. Sicer je pa zadobila publika vtis, da sta predgovornika res krepko udarjala po lintverju, dočim mu je dr. Lipold le preveč prizanašal. Uprati je, da bo dr. Lipold to napake popravil ob drugi priliki. — Nato se pričelati resolucijo, v kateri zagovarjajo in zahtevajo uvedbo sokolskega celovadnega sistema. — Zborovalci se se mirno razšli in se ni vršil nikak incident. Ker moramo z ozirom na pomankanje prostora naše poročilo omejiti, bomo v prihodnji številki prinesli marsikakšno „zanimivost“, ki bo odprla oči tudi nekaterim zborovalcem. Napredni Maribor si je oddahnul, grozna zver, klerikalni zmaj je ubit! Junaškim krpanom pa čestitamo najiskreneje.

p GROF ANDRASSY in madžarska politika. Madžarski ugledni politik grof Andrassy je govoril v buda-peštanskem parlamentu o onih smereh, po katerih naj bi se ogrski narod približal moralni obnovi. Po njegovem mnenju je prepored mogoč edinole na versko-narodni podlagi in bo zastavil grof Andrassy vse svoje moči za realizacijo tega načrta. Govornika so pospremili z burnim odobravanjem. Tako na Madžarskem. Pri nas pa grozijo z zatiranjem „klerikalizma.“

Dnevne vesti.

d NAŠA SEVERNA MEJA. Listi poročajo, da poteka po sklepu pariške veleposlaniške konference definitivna mejna črta med Avstrijo in Jugoslavijo v odseku od Sv. Lovrenca do Sv. Duha tako-le: Mejna črta teče po razvodnici med Sakovo in Dravo in jo tvorijo grebeni Radla in Kapavnerjevoga vrha, se obrne pri Sv. Pankraciju proti jugovzhodu, nato v ozkem loku proti severovzhodu, se vzpne nato na Remšnik, ki ga deli po grebenju, se obrne pri višini 697; pri Sv. Duhu prehaaja v že določeno mejno črto, tako, da ostaneta šola in cerkev na naši strani.

d KDO RUSI DRŽAVO?! Z vzklikom „Doli z Jugoslavijo!“ pozdravlja belgraiski list „Balkan“ zaključke ustavnega odbora, po katerih se bo država odslej službeno nazivala „Kraljevina SHS.“ „Balkan“ piše: „Tajna tendenca takozvane „Jugoslavije“ je pri Srbih osecvražena. Ta naziv je izmislila Avstrija, samo da bi s tem zakrila slavno srbsko ime. Ze misel na ta naziv izzove v duši slehernega Srbina gnjev in stud. Kdo si je to izmislil in kdo se je zadržil celo predlagati, da naj se srbski narod odreče svojemu imenu, ki je vendar dospel na vrhunc slave v celem svetu?!“ — Tako pišejo naši pravoslavni „tovariši“ v redakciji „Balkana“, tako misli pretežna večina srbske inteligence. Gospodje okoli slovenskih liberalnih gasil, povejte nam, ali smo pisali mi kedaj tako ostudno in protidrjavno?! Argument, s katerim so se postavili čokorilovci Jugoslaviji v bran, so si osvojili demokrati in vladni radikali. Saj so sami priznali, da hočejo v nazivu države naglašati hegemonijo srbsstva. — Tam iščite protidrjavne elemente, kjer našo državo res ubijajo! Ako bodo pa gojili onstran Save čokorilovstvo, nam naj nihče ne zamere če se proti temu borimo z jugoslovanskim kopjem.

d VESNIČ IN KUKOVEC — vojna kovačnica. Celotno časopisje poroča, da je pariška misija Vesniča in pariško-londonska dr. Kukoveca v zvezi z jugoslovanskim prispevkom k protiboljševiški ofenzivi. Ne vemo: Ali je kapitalistična dvojica Vesnič-Kukovec slepa, ali kaj, da neče videti razpolozenja in ljudskega mnenja v Jugoslaviji? Demokratsko radikalni milijonarji sklepaajo o vojni ne z Italijani, ki so nam ugrabili vse, ne z Nemci, ki so naši kroni že sovražniki že od pamtiveka, ampak z brati Rusi, katere prehodno krmari čifutarija, ki je prav do fličice sorodna našim demokratom. Če skleneta Vesnič-Kukovec kako vojaško pomoč ententi, bosia videla, kaj bosti doživela! Kukovec lahko sklepa o carine prostem izvozu vroče sokolske krvi, ne pa kmetisko proletarske! Čuče se nam zdi, da ne prirejaajo naši Sokoli shodov, kjer bi se navduševali na bo, na divje ruske boljševike, sovražnike verižniško kapitalističnih demokratov.

d ZAKAJ PITAMO WRANGLOV CE? Vojnobudna potovanja Vesniča v Pariz in dr. Kukoveca v London sta nam pojasnila, za kaj je bil svojčas Beograd tako samaritarski s sprejemom Wranglovcev v Strnišče. Ze pri sprejemu Wranglovih beguncov je naša vlada zasledovala cilj vojnopomožne akejeje ententi napram ruskim boljševikom. Ti po celi Jugoslaviji raztrošeni Wranglovci bodo menda sedaj agitatorji za prostovoljne ladije protiboljševikom. S sokolizacijo se mudi Pribičeviću samo radi tega, da bi vepil več vojnega duha naši mladini, ker so odrasli vojniki do mala že vsi vojne sili invalidi. Invalidov še nimamo dovolj, da si poskrbimo za invalidski naraščaj, bodo skrbeli Wrang-

lovci, Vesnič, Kukovec, Pribičević, Sokoli in ruski boljševiki.

d NOV SOLSKI ZAKON. Ustavni odbor v Beogradu je sprejel nov solski zakon. Po tem zakonu so dovojene zasebne šole, narodno manjšinske svoje ljudske šole in verski pouk bo fakultativen (po želji staršev). Za ta novi solski zakon sta tudi glavovala člana Jugoslovanskega odbora. S tem zakonom se strinjamo, ker je padla za enkrat demokratska zahteva do zaprtju zasebnih šol. Manj nam ugaaja s pedagoškega stališča klavzula o fakultativnem verskem pouku. Pri razmerah v Sloveniji bo eno leto obiskoval otrok verski pouk, drugo leto pa ne, ker se je morda zameril verski učitelj staršem učenca. Odložitev starzaušnica pedagogiki, ker preveč izpodkopava avtoriteto verskega učitelja, ki bo po novem solskem zakonu tgrača v rokah raznih liberalnih in socialističnih staršev.

d NOV OBCINSKI VOLILNI red za Slovenijo prinaša „Uradni list“. Volilno pravico imajo vsi 21 let stari moški, ki so volili pri zadnjih državnozbornskih volitvah, ker se bodo izvršile prve občinske volitve po volilnih imenikih izza zadnjih volitev v konstituanto. Kdor zadnjič ni bil v volilnem imeniku, tudi tokrat ne bo volil. Voltiveni, dan določiti politična oblast, vendar pa morajo biti poprejš volitve razglašene na občinski deski 4 tedne. Glasovalo se bo potom kroglijic pod vodstvom volilnih odborov, v katerih bo župan, 1 svetovalec, 1 odbornik in 1 predstavnik ali namestnik kandidatnih listin. Kjer ni odborov, bo odločilo predsednika glavarstvo, ki bo vršil po svojem zastopniku nadzorstvo nad volišči. Občinski odbornik lahko postane vsak 24 let stari moški z volilno pravico. Volilo se bo kandidatne liste, ki morajo obsegati toliko imen, kolikor je voliti občinskih odbornikov in namestnikov. Kandidatne liste na posebnih obrazcih morajo biti podpisane od najmanj toliko volilcev, kolikor ima dotična občina odbornikov in namestnikov. Občinski kandidati morajo med podpisanci pristaviti, da sprejmejo izvolitv. Kandidatne liste morajo biti potrjene od glavarstva. Volitve bodo poréne. Več vložnih kandidatnih listin se lahko veže, vendar se morstako postopanje javiti glavarstvu vsaj 8 dni pred volitvami Občinske volitve bodo najbrž razpisane v sredini marca in so bodo vršile v drugi polovici aprila.

d V ŽIVO SMO ZADELI — „Novo dobo“, ki rolni in besni proti našim instom v uvodniku „Se vedno nismo osvobojeni“ Gospodom okoli liberalnih listov bi najbrže zelo ugajalo, ko bi zginili sploh vsi „nasprotniki“ narodnega edinstva. Toda temu se prav lahko odpomore. Združen štab liberalnih žurnalistov naj intervenira pri ministru Draškoviću in prepričani smo, da bi mož, ki se zelo razume na vihtenje policijskega korobača, našel kako sredstvo, s katerim bi pometal klerikalno, socialistično in drugo golazen, ki neče podpisati „državotvornega“ dela.

d DEMOKRATSKO FARIZEJSTVO. Na letaku, s katerim so pozivali mariborski liberalci občinstvo na svoj „protiklerikalni“ shod, je zapisana velika laž, ki se glasi dobesedno: „Za to na branik, mladina, na branik može in žene in vsi, ki hočete močno in ujedinjeno napredno Jugoslavijo!“ Demokrati nimajo pravice, govoričiti o Jugoslaviji, katero so iz ljubezni do vladnih jasli čokorilovcem na ljubo krstili v ustavi s „Kraljevino Srbov, Hrvalov in Slovencev“ ter s tem sami postali separatisti, ki načelno ne marajo Jugoslavije.

d RENEGAT — sokolski podstarosta. Ptuški liberalci so že od nekudaj sloveli kot „Jugoslalani“ najjestejše baže. Značilno je, da v času „ko kričijo proti „antidrjavnemu klerikalizmu“, slavijo z renegatom v skupnem objemu pravcato orgio narodnega izdajstva. Kot podstarosta Sokola so si izvolili znanega nemškutarja; železniškega kontrolorja Tancig-a, nekdanjega zakletega sovraga Slovencev. To naduto človeče je izšlo iz nemške govornice v kateri je bila slovenska govornica prepovedana. To lahko priča cela Krška vas na Dolenjskem. Za časa svojega službovanja v „Aba-

... je vpisal v „Schulverein.“ Kot raduti nemškutar je v službi preganjal vlakosprotno osebo, ki je med seboj občevala v taktat zabranjeni slovoščini. S svojimi ovadbami se je g. ravnatelju južne železnice v Trstu, dr. Daserju, tako prikupil, da ga je ta povabil za provizoričnega kontrolerja. Danes je definitivni kontrolor juž. železnice in — podstarosta ptujskega Sokola. Ptujska frankarja je lahko prav ponosna na svojega podstarosta, ki je nekdanji slovet kot eksponent zloglasne ga „Volksrata.“ Tancig spada danes med državotvorneže, mi pa, ki smo to gradili taktat, ko se je on temu protivil, spadamo med „destruktivne“ elemente. Ironija usode!

d KAKO PROF. VOGLAR GRADIL DUPLEŠKI MOST. Iz Dogoš pri Mariboru se nam poroča: Za nedeljo dne 27. februarja, popoldne, je liberalna (demokratska) stranka skupno z Samostojno sklicala pri našem somišljeniku Maherju pri dupleškem brodu s hodi. Razglasili so, da se gre za gradbo mostu čez Dravo. Prišlo je veliko število naših najodločnejših pristašev iz to- in onstran Drave. Iz Maribora se je pripeljal prof. Voglar na verižniškem avtomobilu v družbi samih advokatskih in verižniških sotripinov. Na dveh elegantnih vozovih pa so fine dame in gospodje šli pomagat liberalnim in samostojnim graditi most čez Dravo. Ko je prof. Voglar spregovoril ne kaj stavkov in je takoj začel hujskati prof. Kmetski zvezi in je nesramno ugrihal po dr. Korošcu in drugih naših voditeljih, je nastalo med zborovalci veliko razburjenje. Klicali so prof. Voglarja: „Vi pridete nas farbat, da boste gradili most, a prišli ste samo hujskati. Nečemo Vas poslušati. Pojdite, odkoder ste prišli!“ In naši možje so stopili pred prof. Voglarja in očitojla Zemljača, ki se je tudi štulil naprej, in velika gromovnika sta morala končati. Tudi dupleški zgagar Roiko ni mogel nič opraviti. Naši možje so od verižnikov, koritarjev in od njihovih dobitekarskih agentov ne dajo marbat. Naša stranka je ponosna na svoje somišljenike iz občin: Dogoše, Smiklavž, Spodnji in Gornji Duplek, Smartin, St. P. ter itd. Slava zavednim možem!

d ZA SVOBODOMISELNO srednješolsko organizacijo „Sloga“ v Celju so darovali po 100 in 50 K sledeči JDS „narodnjaki“ po poročilu „Nove dobe“: g. Zangger, trgovec, g. dr. Zangger, dr. Barth, dr. Gollitsch, g. Rebenšegg in g. dr. Herzmann. Za svobodomiselnost JDS mladine se zanimajo tudi najljubejši Nemci in nemškutarji. Celjska „Sloga“ je postala prusaška in internacionalna. Celjsko srednješolsko dijaštvo bo torej vzgojeno in probu, eno v „narodno“ svobodnem smislu z nemškim denarjem. Pa bo še kdo oporekal, da ni gospoda okrog „Sloge“ narodna, ako berači okrog Bismarckovih pristašev. Celje že res napreduje v narodnem oziru, ker se privabilo v JDS vrste same Vilje-move mazilence.

d AVSTRIJAKANTI v višješolskem svetu. Proti nameravanemu ime-

novanju avstrijakantov v višji šolski svet v Ljubljani je vložil poslanec g. Brandner (narodni socialisti) na ministrice Pribičevića odločen protest. „Nova Pravda“ je mnenja, da minister gotovo ne bo pripustil, da bi tako važna mesta zasedli kakšni petolizci gg. Habsburžanov, čeprav pripadajo danes demokratom. Torej imajo v demokratskih vrstah tudi avstrofile, čeprav nas psujejo v svojih trobilnih vedno z avstrijakanti. Lažidemokratje, izkidaajte poprej svoje vrste in potem očitajte šele nasprotnikom!

d PROTESTNO ZBOROVANJE Gosposvetskega zvona se je vršilo 26. t. m. v Unionski dvorani v Ljubljani. Protestnega zborovanja se je udeležilo nad 6000 ljudi. Kot govorniki so nastopili predsednik Gosp. zvona dr. Oblak, Brandner, dr. Arneje in Arnuš. Zborovalci so zavzeli odločno stališče napram nasilnostmi, katere si dovoljujejo avstrijske oblasti proti nedrešenim koroškimi bratom.

d DRAVSKA DOLINA. „Straža“ od dne 21. februarja poroča pod naslovom: Ljudsko štetje v slovenjegraškem okraju, da ima Marenberg trg 605 Slovencev in 379 Nemcev, okolica Vižinga pa 815 Slovencev ter 245 Nemcev; skupno 1420 Slovencev in 624 Nemcev. Menda so se Nemci v zadnjem času priselili. Niti nemškutarjev ne spraviš 624 skupaj, kako šele Nemci; niti 100 ne. Zanimivo bi bilo vedeti, kdo je vodil popisovanje. Med Nemcem in nemškutarjem je vendar razlika.

d V JUGOSLAVIJI JE TO MOGOČE. „Jugoslavanski železničar“ piše, da sta na dveh železniških postajah v Srbiji dva postajenačelnika, kojih eden je gledališki igravec, drugi pa brivec. V „demokratski“ Jugoslaviji je to mogoče in se temu ne sme prav ne beden čuditi, sicer bi ga osumili, da spada med „državo uničujoče“ elemente. O sancta simplicitas!

d NOVO IGRO je napisal g. F. S. Finžgar za naše odre. Naslov novega Finžgarjevega dramatičnega dela je „Razvaline življenja“. Snov je vzeta z gorenjsko kmetskega življenja in zasleduje protialkoholno tendenco. Igro so igrali prvič dne v Ljubljani med navdušenim aplavzom na pisatelja, kateri je prejel pri tej priliki v dar venec z zlato liro.

d MILAN SAVČIČ — ČIFUT. Ker demokratski listi še vedno opevajo nevenljivo zasluge srbskega časnikarja Savčiča, konstatiramo, da Savčič ni bil pristen Srbin, marveč posrbljen čifut, ki je znal kaj dobro izrabiti konjunkturo. Njegova velika znamenka, da bi se mož bil svoječasno z puščina raznim družtvom vendar in „idealizmom“ postavljaj ob stran beda srbskega ljudstva. Razven tega je bil demokrat, ravnatelj državotvornega trobila in se ni čuditi, 100.000dinarski zapuščini žurnalista, ki so ga kot navadnega siromaka tirali prek preobratom še po raznih taboriščih. Da, da — v zadnjih dveh letih je cvetela pšenica.

d POŽAR v romarski cerkvi Loreto. V znani romarski cerkvi v Loreto na Laškem je izbruhnil požar, ki je uničil oltar in čudodelni Marijin kip matere božje z božjim detetom v naročju. V tej slóveči romarski cerkvi je nahajala sv. hišica, v kateri je Mati božja bivala v Nazaretu in kate o so, kakor se izroča, leta 1295 prenesli angeljci čez morje v ta kraj. V notranjosti te hišice se je nahajal iz cedrovega lesa od apostola Lukeža izrezljani kip Marijin, ki je bil z zlatom in laseri bogato okrašen.

d 50 VAGONOV ŽITA ukradene-ga. Avstrijska vlada je kupila na Ogrskem 50 vagonov žita za Dunaj. Ko je prišlo žito do postaje Fischamend, so tatovi odnesli vse žito. Tatove zasledujejo.

d LJUDSKO GLASOVANJE v Gornji Sleziји. Mednarodna zavezniska komisija je, kakor se poroča iz Opole, sklenila, da se vrši ljudsko glasovanje za Gornjo Sleziijo nedeljo dne 20. sušca 1921.

d BREZPOSELNOT v Nemčiji. Brezposelnost v Nemčiji vidno narašča. Mesca januarja t. l. je Nemčija morala prehraniti 452.000 popolnoma brezposelnih oseb. Državni izdatki Nemčije za brezposelnost se cenijo na leto na tri milijarde mark.

d MALARIJA V RUSIJI. V Rusiji se malarija silno razširja, kar prmanjkuje zdravil. Število bolnikov se cenil na 10 milijonov. 10 odstotkov na malariji obokelih oseb umrje.

d KOLIKO LADIJ se je leta 1920 zgradilo na celem svetu? Na to vprašanje je odgovorilo angleško ministristvo za ladjedelstvo sledeče: Anglija je leta 1920 zgradila 1651 ladij. Zdru. žene države severne Amerike 1337, Japonska 345, Nizozemska 227, Francija 153, Španija 86 in Nemčija 7 ladij.

Iz Koroške.

d RAVNOPRAVNOST SLOVENCEV. Žihpoljski župan Lučovnik je rekel: Dokler sem jaz župan, noben od Slovencev ne dobi lovske pravice. — Dokler so bili Jugoslovani na Koroškem, so smeli tudi nemškutarji loviti, na Žihpoljah so Slovenci lovili skupaj z nemčurji. Zdaj imajo Nemci mož in po svoje razlagajo Slovencev v pogodbi priznane pravice. — Drugi slučaj: Slovenec, Korošec, je imel prej službo pri železnici. Zdaj je ob službo. Pristojni uradnik mu je rekel: Le prinesite mi pripravčilo od Heimatsrata, pa vas vrnjem. Heimatsrati so zdaj vsemogočni. Višji nego državne in deželne oblasti. Kaj morejo Slovenci pričakovati v takih razmerah, je vsakomur jasno.

d LIST BREZ TISKARNE. V Celoveu je začel izhajati nov slov. list „Glas Pravice.“ Odločno zastopa pravice Slovencev. Izhaja v skromni obliki vsakih 14 dni. Ima se boriti s silnimi težavami. Prvo številko so tiskali v krščanski Joževoji tiskarni, nato pa so iz same krščanske ljubezni vrgli list na cesto. Usmilili so se ga drugje. drugo številko so tiskali v Gutenber-

govi tiskarni, potem so odpovedali tudi tu. Nobena tiskarna ga noče tiskati. Lahko si predstavljamo tudi javni teror na tiskarno, tudi če bi bila katera voljna ga tiskati. Saj je Heimatsdienst vsemogočen. In novi list bi moral pisati v duhu „Koroške domovine“, da bi bil Heimatsdienstu po volji. — „Glas Pravice“ pa hoče braniti teptano pravico koroških Slovencev in ima geslo: Živeti hočemo in ne umreti! — „Glas Pravice“ mora ven iz Koroške, — zelo pomenljivo, kako stoji s pravico na Koroškem — in poskuša, če mu bo na Dunaju usoda milejša. Če tam dobi tiskarno, bo izhajal naprej. Zarostno pa je, kakor se je čulo, da se je od neke slovenske strani izdala parola: Ne naročujte „Glasa Pravice“! Slepa strankarska strast! Dobri zavezniki naših nasprotnikov!

Iz celjskega okrožja.

d CEPLJENJE PROTI KOZAM in sicer prisilno od hiše do hiše, se je vršilo 23. in 24. februarja v Celju. **d SMRTNO PONESREČILA** se je Ema Pravec, 70 letna zasebnica v Celju. Pri padeu si je prekila loba njo in bila takoj mrtva.

d NAPREDNJAKI v Savinjski dolini. Iz St. Petra v Sav. dolini se nam poroča: Mi smo na glasu, da smo veliki naprednjaki. Pri nas se je namreč organizirala četa naprednjakov, ki agitira za prestop v pravoslavne cerkev. Ti naprednjaki pravijo, da pravoslavna cerkev ne pozna ne postov in ne spovedi. Med temi organizatorji se najbolj odlikujejo: Jožek, Franček, Lipček, Andrejček in Pelinška kača. Izvolili si bodo baje lastnega pravoslavnega popa v osebi „Gregga“. Baje so si že tudi izbrali prostor kjer si bodo zgradili pravoslavno cerkev. Živeli šempeterski naprednjaki!

Iz Maribora.

d G. DŽAMONJA, bivši narodni poslanec, zadnji čas vedno straši po Mariboru, kjer se dela silno narodnega. Mi ga tukaj prav nič ne rabimo, in bi ga lahko pogrešali. V Bosni in Hercegovini pa si ga silno želijo nazaj vsaj za tako dolgo, da bi uredil tiste zadeve s krompirjem in vrečami. Nekateri gospodje, ki so svoj čas darovali krompir itd. za reveže, bi bili srečni, če bi dobili vsaj prazne vreče uazaj. To stvar bi najlepše uredil g. Džamonja, ker on najbolje ve, kje je tisti krompir, oziroma, kje se nahajajo vreče. G. Džamonja! Pojdite torej domu in osrečite svoje rojake z žaklji. saj vendar ni lepó, da se tako trdovratno ogibate domačega kraja. Tam bi vas ljudje silno radi videli „z žaklji“, mi bomo pa svoje zadeve sami le boljše rešili brez vas, ker za gospode, ki v celih vrečah odnašajo od ljudstva srečo, Slovenci ne maramo. Da se razumemo!

d POSUROVELA MLADINA. — „Tabor“ se krega v notici pod gornjim naslovom čez posurovelost naše mladine in citira proti koncu zelo ne-

Moj stric in moj župnik.

Iz francoščine prevedel Paulus.

(Dalje.)

„Ne vem, zakaj ne, pa povem ti, da se to ne spodobi za mlado dekle.“
 „Tem slabšer Sicer pa, tako je moje mnenje“, sem odgovorila in se pogreznula nazaj pod odejo.
 „Otroki!“ je rekla in me gledala pomolovano, da sem bila skoro užajena. „Prišla sem, da govorim s teboj o svojem očetu, Regina!“
 „Kaj se je zgodilo?“
 „Postušaj! Kakor ti se tudi jaz težim možiti danes ali jutri. Oče je odbil že več snubeov, pa to mi je končno vseeno, ker se mi ne mudi. Lahko čakam tudi do dvajsetega leta! Le rade bi vedela, ali bo vedno nasprotnoval moji možitvi.“
 „Treba bi ga bilo vprašati!“
 „Ah, to je —!“ je odgovorila nekoliko v zadregi. „Odkrito ti rečem, da me je strah pred očetom. Bojim se ga!“
 Zavzeta sem se napol zravnila in se naslonila na komolec ter si odgrnila laso raz čelo, da bi bolje vletela svojo sestrično. V tem trenutku je padla iz nebesnih oblakov, v katero sem

jo stavila, in v krasnem Junonem telusu sem našla mlado, boječe dekle, ki me ni plašilo več.
 „Jaz se ne bojim nikogar!“ sem zaklicala, zagrabila zglavnik in ga vrgla na sredo sobe.
 Blanka me je osuplo pogledala.
 „Kaj pa počenjaš, Regina!“
 „Ah, taka je moja navada — —! Ko sem bila še v Buissonu, sem vrgla zglavnik kamorkoli, da sem jezila Suzano, ki je bila nad takim počenjaljem čisto iz sebe.“
 „Ker Suzane ni tukaj, ti svetujem, da se takim rečem odvadiš! — Da se vrneva k stvari! Ali se čutiš dovolj pogumno, da bi govorila z očetom o možitvi, ki ji vedno ugovarja?“
 „To pa to! Takim razgovorom sem pa kos, videla boš! V kratkem se lotim strica in krog prsta si ga navijem!“
 Med večerjo sem sestrični zelo različno namignila, češ, sedaj začnem bitko! Stric je navohal nevarnost in raju je nezaupno gledal izpod napečnih obrvi. Blanka je izgubljala pravi in mi dajala znamenja, naj molčim. Jaz pa sem tresknila s prsti, močno poklašljala in pogumno stopila na bojno polje.

„Stric, jelite, kdor ne stopi v zakon, ne more dobiti otrok!“
 „Gotovo da ne“, je odgovoril. Vprašanje mu je zbrjalo veselost.
 „In nesreča bi bila, če bi človeštvo izumrlo?“
 „Hm —! Teško vprašanje! Priateljci človeštva bi rekli da, sovražniki ne.“
 „In vaše mnenje, stric?“
 „Jaz o tem še nisem nikoli razmišljaj. Ker pa mislim, da je previdnost božja dobro naredila, kar je naredila, sem za to, da človeški rod še živi naprej!“
 „Torej pa, dragi stric, niste preveč dosledni, ako ugovarjate možitvi!“
 „Ah —!“ je dejal.
 „Ker ne more dobiti otrok, kdor ne skopi v zakon, in ker ste za obstoje človeškega rodu, sledi iz tega, da morate dovoliti možitve!“
 „Presneto —!“ je vzkliknil in nabral ustnice tako prezirljivo, da je Blanka zardela. „To vam je umovneti! Kaj pa je po vaših mislih možitev, draga nečakinja?“
 „Možitev —?“ sem rekla živahno.
 „To je najlepša iznajdba na svetu! Večna združitev s tistim, ki ga ljubi-

mo! Pojeta, plešeta, roke si poljubujeta — — —! Ah, kako krasno!“
 „Roke si poljubujeta? Zakaj pa ravno roke?“
 „Ker je — —. Končno, tako je moje naziranje! sem rekla in se skrivnostno nasmehnila minulim dogodkom.“
 „Možitev je iznajdba, ki izroča nedolžno žrtev rabeljnu!“
 „Ah —!“
 Junona in jaz, obe sva ugovarjali z vsemi silami.
 „In kdo je tista žrtev, oče?“
 „Moški seve.“
 „Tem slabše zanji!“ sem odvrnila odločno. „Naj se branijo! Kolikor se stvar mene tiče, jaz sem pripravljena se izpremeniti v rabeljna!“
 „Kam pa merita s temi vprašanji, gospodični?“
 „Na tole, stric. Blanka in jaz, mi dve sva odločni pristašnji možitve in bočeva izvesti najina načela tudi v januarju. Zelim, da bi se to zgodilo brzo ko mogoče.“
 „Regina!“ je kriknila Blanka, vsa otrpla nad mojo drznostjo.
 Dalje prihodnjic.

Somišljeniki darujete za sklad KZ.

estetični nemški odgovor nekega pa-
glavca. Taboriti bi storili svojim last-
nim duševnim bratcem in sestram, —
namreč učiteljstvu mariborskih šol, —
veliko uslugo, ako bi takih in enakih
votilo ne porivali v svoje predate; vsa-
komur je namreč znano, da je našo
mariborsko učiteljstvo po večini libe-
ralno. Ako bi bilo učiteljstvo na svo-
jem mestu, bi ne čebjala ljudskošols-
ka otročad po ulicah v blaženi nemš-
tini. Kar se pa tiče posurovelosti, pa
vendar ne morete trdit, da so jo vz-
ludili v otroških dušah vedno prizadeti
„klerikalci“? „Tabor“, ob drugi
prilici malo prevlečite!

POTREBNA POTREBNOST.
V soboto je predaval dr. Marin mož-
tum članom mariborskega Sokola o
„spolnih boleznih.“ „Mikavni“ predmet
je predavatelj izpopolnil s slikami. To
predavanje se je vršilo pri pogrnenih
mizah in je bila prireditelj namenjena
kot „poslovilni večer.“ Ali je bilo to
predavanje morda potrebno? Pri So-
kolskih je vse mogoče! Predavanje „o
spolnih boleznih“ pri pogrnenih mi-
zah je moralo biti res zanimivo. Po-
sredničcem pa naknadni: Deber tek!

ZGODOVINSKO DRUSTVO v
Mariboru je na svojem običnem zboru
dne 13. svečana t. l. imenovala za čas-
tna člana gg. dra. Fr. Kosa in dra.
Pavla Turnerja.

Narodno gospodarstvo.

TRŽNO POROČILO iz Maribo-
ra. Sobotni mariborski trg je bil iz-
vanredno živahen. Kupcev je bilo ze-
lo veliko. Speharjev malo manj kakor
pred tednom. Okoli poldneva je bil ve-
činoma ves speh in meso prodano. Ce-
na spehu 41—50 K. Cena govelemu
mesu je poskočila kar na 25—27 K 1
kg. Cena krompirju, ki ga je bilo ze-
lo mnogo, je padla od 17 na 10 K me-
rica, ali 1 kg od 2.20 K na 1 do 1.50
K. Padla je tudi cena jajcem pri 1 ko-
madu za 50 v in sicer so prodajali 1
komad po 1.60 do 3 K. Drugo blago je
ostalo večinoma pri starih cenah.

SEJMSKO POROČILO. Na
svinjski sejmi dne 25. februarja 1921
so je prigralo 123 sčelinarjev. Cena
je bila za plemene in pol pitane svi-
nje za kilogram žive teže od 26 do 30
kron. Šest do osem tedno stari prešiči
so se prodajali komad po 300 do 400
kron. Kupčija je bila živahna in so se
mlade svinje večinoma razprodale.

DOBAVA CEMENTA. Poverje-
ništvo za kmetijstvo je izpostavlo, da
bo Trboveljska tovarna za portland
cement oddala v letu 1921 mesečno
50.000 kg cementa za kmetjske na-
mene v Sloveniji. Blago bo razdelje-
valo poverjeništvu samo. Naročniki
ga bodo dobivali naravnost iz tovar-
ne, ki bo tudi kupnino vselej obraču-
nala naravnost z naročniki. Tiste kme-
tjske podružnice in kmetjske zadru-
ge, ki reflektirajo na cement, naj
priljavijo potrebne množine do 15. dne
vsakega mesca poverjeništvu za kme-
tjstvo v Ljubljani, ki bo potem vse
potrebno ukrenilo, da se bo blago do-
bavilo tekem 4 do 8 tednov. Blago se
bo oddajalo le v celih vagonih (10.000
kilogramov) in je tedaj umestno, da
se kmetovalci, ki rabijo manjše mno-
žine, združijo in naroče blago skupno
potem svoje kmetjske podružnice. Po-
verjeništvu pa ne more prevzeti nobe-
ne odgovornosti za pravočasno doba-
vo cementa, četudi je Trboveljska to-
varna obljubila, da bo blago dobavila
v zgoraj navedenem normalnem roku.
Vse druge dobavne pogoje prejmejo
naročniki naravnost od tovarne, ozi-
roma Trboveljske družbe v Ljublja-
ni.

AVSTRIJA KUPUJE ZLATO.
Avstrijski finančni minister je odredil,
da plačuje država 1 kg črnega zlata po
200.000 K in 1 kg srebra po 900 kron.
Potemtakem se dobi za en zlatnik po
10 K — 900 K, za 20kronski zlatnik
1800 K in za 100kronski zlatnik 9000
K v papirju. Za 1 srebrno krono se
dobi 37, za 2kronsko 74 in za eno pet-
lronsko 193 papirnatih K, za srebrni
goldinar pa 99 K.

VREDNOST DENARJA. Ame-
riški dolar stane 145—145.50 naših
kron, 100 avstrijskih kron stane 22—
24 naših kron, francoski frank 10 K
50 vin., za 100 nemških mark moraš
plačati 238—242 jugoslovanskih kron

in za 100 laških lir 535—547 naših
kron.

PROTI UVOZU italijanskega
vina. Svoje protestne izjave proti u-
vozu italijanskega vina so vpsale
tajništvo Kmetjske zveze sledeče obci-
ne: Dolena, Sedlašek, Presečno, Sv.
Križ pri Mariboru; nadalje so ugova-
rjale proti taj nakani sledeče gospo-
darske korporacije: Kmet. zadruga
za Breg pri Ptuj in okolico; Kmet.
podružnica na Ponikvi; Kmet. podru-
žnica pri Sv. Martinu ob Paki; upra-
vištvo ormoške grajščine; Kletarsko
društvo v Ormožu, pripravljali odbor
bralnega društva pri Sv. Lenarta v
Slov. gor. in vinogradniki občine Sv.
Jurij na Ščavnici. — Tajništvo je po-
slalo izjave Jugoslovanskemu klubu v
Beograd.

PROTI UVOZU italijanskega
vina so protestirale občine: Studeni-
ce, Brezje, Hrastovec in Modrače ter
kmetijska podružnica v Studenicah p
Poljčanah.

Dopisi.

PREPOLE. Naš poslanec gospod
Kirbiš se strašno delavni. Na pobija-
nje klerikalcev se razumejo skoro ta-
ko, kakor oberkomandant Mermolja.
Zlato medaljo pa si zaslužijo kot agi-
tator za novega Stajera, ki so ga
zdaj v Jugoslaviji prekrstili v „Kme-
tjski list“. Ze lani so kakor židov vsi-
ljevali ta lažnjivi list, da so morali
celo enkrat, kakor se je govorilo, pe-
te pokazati, ker so malo preveč samo-
stojno v tuji hiši nastopali. Letos na
Boštjanovo pa so v gostilni Ekartovi
v Prepolah šel krog polnoči agitirali
za „Kmet. list“ tako goreče, da so u-
darci padali. Z lastnimi rokami so se
lotili moža, ki ni bil takoj voljen ubo-
gati mogočnega g. Kirbiša. Kdor zna
pa zna. Ker nimajo ravno drugega
dela, bi lahko g. Kirbiš nastopili kot
potovalni učitelj, kako se pridobiva
naročnike za liste.

SV. JEDERT nad Laškim. „Ci-
talnica“ je imela lani 50 članov. Pre-
branih je bilo 642 knjig. Gledalškim
predstav pot. Tudi podučni šolci so
se vršili. Letos ima izobraževateljsko
društvo sledeči odbor: Jos. Lončarič,
Ferd. Potokar, Al. Diac, Fr. Gresak,
Jos. Kurnik.

Književnost.

CASOPIS za zgodovino in nara-
dopisje. 16. letnik, 2. snopišč. Vkljub
raznim težkočam se je odboru „Zgo-
dovinskega društva za Slov. Stajer“
posrečilo izdati 2. snopišč. 16. letnika z
zanimivo vsebino. Dr. Kos nadaljuje
svoje „Doneske za krajevne kronike“
(str. 61—78); beogradski vseučiliščni
profesor Tih. R. Gjorgjevič priobčuje
prvič „Putovanje (Angleža) Simona
Klementa kroz severozapadne krajeve
naše zemlje 1715. godine“ (sl. 79—104),
prevedeno iz angleščine v hrvaški je-
zik; dr. Fr. Kovačič pa iz bivšega pa-
triarhalnega arhiva v Vidmu podaja
podatke „K oerkvni zgodovini na Sp.
štajerskem v 17. stoletju“ (105—117).
Izvestija prinašajo Koroške narodo-
pisne črtice (dr. J. Sašel) in posebno
zanimivo črtico dr. Al. Trstenjaka:
„Slovenska protestantska knjiga —
oznanjavalka protestantstva v Rusiji“
(118—121). V Slovstvu se poroča o dr.
Kosovem „Građivu za zgodovino Slo-
venov v srednjem veku. IV. knjiga,
(1101—1200) in o dr. V. Popovičevih:
„Istoriji Jugoslavena I. sv. (srbski).
Društveni glasnik poroča naprej o te-
žavi zaradi društvene knjižnice in ima
potem „Izjavo društvenega odbora“
proti neutemeljenim napadom na odbor
v „Časopisu za slov. jezik, književnost
in zgodovino“, II, ter „Ljublj. Zvon“,
I, 1920, str. 700 in še konečno privesek
„Letno poročilo muzejskega društva v
Ptuj za l. 1919-20.“ Sledi še nekro-
log za Antonom Kaspretom, ki je za-
libog moral polemično izzveneti proti
že imenovanima: „Časopis za slov. je-
zik, književnost in zgodovino“ in „Lju-
bljanski Zvon.“ Časopis je narastel i
v tem letniku na 8½ pole. Ker društ-
veno glasilo samo pri sedanjih tiskar-
skih razmerah stane okoli štirikrat
več, kakor letnina za 1920, se je mo-
rala udnina povišati za 200, da so se
krono spremenile v dinarje. Redna
udnina za l. 1921 znaša torej 10 din.

— 40 K, ustanovnica pa 200 din. —
600 K. Primeroma z drugimi društvi
je ta udnina še malenkostna. „Zgodo-
vinsko društvo za Slovenski Stajer“
ima ravno zdaj pri preporodu naše še
mlade države posebno nalogo ob dr-
žavni meji in visok kulturni pomen,
ki zasluži vseobčno podporo iz vseh
krogov inteligence. Zvišana udnina to-
re gotovo ne boje prinesla društvu iz-
gube, ampak številno novih članov —
tudi prva seja novega odbora, ki
nesla dva ustanovnika po uvi člana-
rini! — M. Lj.

Donesek k nemški „kulturi“.

Menda ne bo neumestno, ako se
tuintam še spominjamo na toli hvali-
sano nemško kulturo, ki smo jo s stra-
hom in trepetom čutili med celo vojno,
posebno pa v nje začetku. Koliko jih
je, ki jim je za vselej uničila zdravje
ali pa jih spravila v prezgodnji grobi!
Kako bi izgledala knjiga, ki bi samo
registrirala vse tiste grozote? Toliko
menda nihče ni preстал na svetu,
kakor Srbi ali poljsko in rusinsko lju-
dstvo. Najhuje so divjali graški Nem-
ci. Nikdar ne bom pozabil prizora, na
katerega sem čisto slučajno naletel za
časa mojega bivanja v Pzemislju. Nem-
ški vojaki na konjih so Bogve odkod
privlekli celo vas seboj. Bili so to o-
troci, starčki, mlada dekleta, žene in
možje ter neka izvanredno lepa gospo-
dična. Pravili so, da je bila hči rusin-
skega popa, ki je tudi bil med njimi.
Vse to borno ljudstvo je moralo leteti
s konji. Kdor ni tekel, bodisi da je bil
prestar, upehan, lačen ali bolan, mu
je vojak kar sredi ceste preklal glavo.
Tako se zdaj tu zdaj tam na cesti ob-
ležala trupla kakor cestni kamni in so
takorekoč zaznamovala pot, po kateri
so hodili. Kakor že rečeno, je vsak
moral tebi kakor konji, če ni hotel iz-
dihniti pod konjskimi kopiti. Bežali so
torej kakor plašna čreda. To pa spet
ni bilo prav vojaštvu. Aha, vi nam u-
tečete! Halt! Kar jih je še živih pri-
šlo v mesto, so jih zrivali pred neki
zid, ki ni imel nobenih oken in strel-
jali z revolverji na nje. Strašno je bi-

lo gledati velikega moža in vojaka, ki
je iz bližine dveh korakov streljal na
njegovo glavo in je nikdar ni pogodil.
Ne vem že, ali jim je zmačkano pa-
tronov, ali pa jim je zabava trajala že
predolgo, kar naenkret pridrvi vojak,
ki je opravljal službo vojaškega me-
sarja, z velikim drogom in v njim u-
driha po nesrečnih glavah, da se kri
in možgani nedaleč okoli poročeni zid
in zemljo. Rjuti in kleti so samo Nem-
ci, oni mučeniki pa so stali čisto mir-
no, še glasu ni nihče dal od sebe.
Nihče ni stokal, nihče ni prošil milo-
sti. Končno je stalo še samo omenjeno
deklet sredi kupa mrtvih serojakov.
Nihče ni še streljal nanjo in tudi oni
mesar se je ni lotil. Kaj bo zdaj, si
mislim, ali ji bodo prizanesli? Kaj je
moglo pregrešiti to nedolžno deklet?
Pa ji niso. Nek Celovečan, Verbach po-
imenu, stopi zdaj iz gruče podivjane-
ga vojaštva. Čisto mirno stopa proti
svoji žrtvi, saj se ni mudilo, izvleče
še enkrat iz torbe svoj revolver, na-
stavi ga na njeno čelo, en pok, in tu-
di ona se zvali med svoje brate.

Vojakov nihče ni pohvalil, kregal
pa jih tudi ni, saj so vendar delali za
nemški narod in pokončali samo eno
slovansko vas. Vsekakor pa je prišla
na ogled vojaška komisija. In ko ogle-
dava tisto goró razbitih in nečloveško
razmesarjenih trupel, smo z nepopis-
ljivo grozo opazili, da se v kupu ne-
kaj giblje. Gibanje je vedno močnejše,
in kar naenkraf se izrije iz mrtvih
ves razkuštran, krvav in raztrgan ve-
lik mož, ki ga ni pobil mesarjev drog.
Ta je ostal živ, edin iz cele vasi. Vse
ta prizor je tako silno vplival na me,
da še v sanjah ne bi rad doživel in
še enkrat gledal tako grozovitosti. —
Omenim naj še samo, da si kot navda-
den vojak niti z eno besedo nisem u-
pal zagovarjati nedolžnih žrtev in mo-
titi „nemške kulture.“ Kako tudi, ko
pa so med ubijalci bili tudi nemški o-
ficirji. Ze ena sama beseda je v teh
strašnih časih zadostovala, da si v
par minutah visel na najbližnjem dre-
vesu. Ni torej zastoj kazni in šibe
s katero danes tepe Bog to divje in
neusmiljeno nemško ljudstvo.

Modistinja

Josipina Robar
Maribor, Ruška c. 7
Izdeluje nove in preformira
vsako rste klobuka od na-
vadnih do na finejših. Naj-
novejši modeli. Cene nizke.

Hišniki lahko zaslužijo
z lahkim delom
v hiši mnogo denaria. Po-
jasnila daje ŠEF, Maribor
Prešernova ul. 1. 2-2 108

Izjava.

M. Runovec in P. Perjan
prekličeva in obzalujeva,
da sva po krivem dolžila
Henrika Vrunča in njegovo
ženo, da sta spolno bolna.
Slov. Gradec, 29. 1. 1921.

Pekarijo vzajemni takoj v
najem, da jo kupim,
ri izključeno. Naslov v
upravištvo lista. 2-2 117

Ure vsake vrste se sprejemajo
v popravilo. Zaloga ur,
zlatine in srebrenine. Kupujem
srebne krone, dvekronske novce
srebne goldinarje itd. 119

JAN IGNACIJ, MARIBOR.
Grajski trg v Gradu (Burg). 1-10

Vila pri Sv. Juriju v Slov.
gor. s 5 sobami, vratom,
sadosnosnikom in gospodarskim
p. splotem se proda. Ponudbe
pod »Vila SHS. na upravištvo.
120

Krojaški učenc se spre-
jeme pod ugodnimi poggji pri
Gašparju Krebel, Slovenjgradec.
2-2 113

Uspešno
inserirate v Straži!

Čevlje,
dokolenice (gamaše),
obleke,
perilo,
tržne torbice,
pot. košare
vrvji, ter razno galanterijsko blago kupite
najceneje pri tvrdki
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Sklep.
Prostovoljna sodna dražba posestva vlož. št. v. 180 in 185 k. o. Grajski Marof in vlož. št. v. 104 k. o. Krčevina ter pritliklin popisanih v tus. cenilnem zapisniku z dne 10. novembra 1920 posl. št. Nc V 860/203 se v smislu dne 28. januarja 1921 ustanovljenih in s tem odobrenih dražbenih poggjih dovoli in na dan 7. marca 1921 ob 9. uri dopoldne na licu mesta v Mariboru, Aleksandrova cesta 81 določiti.
Izvršitev dražbe dodeli se notarju dr. Josipu Barle v Mariboru kot sodnemu komisarju.
Skupilo za prodano posestvo iz pritikline izročiti je notarju dr. Josipu Barle.
Razglasitev izvršiti je po priležičih oklicih z nabitjem na uradni deski in po vposiljatviji občinam Fram, Kamnica, Sv. Križ, Jarenina, Karčovina, Račje, Ruše, Zgornje Hoče, Pobrež, Sv. Ilj v Slov. gor., Sv. Lovrenc nad Mariborom in Spodnje Hoče v objavo po krajevno navadnem načinu, nadalje z inseracijo v listih »Tabor«, »Straža«, »Marburger Zeitung« in »Slov. Narod« v smislu predloga sodnega komisarja.
Nadaljni predlogi radi razglasjenja oklica so podati v sodni pisarni.

Okrajno sod šče v Mariboru. odd. V,
dne 15. februarja 1921. 122

NAZNANILO.
Slavnemu občinstvu naznanjamo, da bodemo pričeli z 1. marcem t. l. v naši pisarni Aleksandrova c. 13
s predprodajo voznih listkov
za vse vlake in celo železniško mrežje v Jugoslaviji. Vozni listki se bodejo prodajali brez vsacega naplačila med uradnimi urami od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure pop., ob nedeljah in praznikih samo od 9. do 12. ure dopoldne.
Balkan d. d. za mednarodne transporte
Podružnica Maribor. 121